

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Cap. 17. De pactis quæ solent inter venditores, & emptores ercedere,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78332)

tequam annus elabatur, res vendita redimatur, nec post elapsum possit redimi.

Dicimus secundo, ad moderationē dicti precedentis, tres conditiones necessarias esse vt pactū ipsum de retrouendendo sit licitum. Primum est, vt id ipsum pactum fiat sincerā intentione, id est, non animo fingendi emptionē & venditionem: sed vere emendi & vendendi, ne sit mutuum palliatum, ex quo commodum sine onere sentiat, contra illud vulgatum.

Commoda si sentis, iungas onus emolumentis.

Secunda est, vt pretium sit iustum, id est, neq; nimis paruum, neque nimis magnum. Vbi aduerte cum Gabriele in 4. dist. 15. q. 11. art. 2. concl. 4. lit. L. & M. pactum rem emptam retrouendendi venditori, eiusdem rei pretium iustum minueret: quia licet talis obligatio non faciat rem minus valere in se, quam si illa abesset: facit tamen eam minus valere emptori qui non habet eam illa tam plenum dominium, quam haberet sine illa. Non enim potest alteri rem emptam vendere, aut aliter alienare; venditore adhuc retinente in eam ius; quod quidem onus est pecuniā aestimabile.

Si quaratur quanto minus valeat res vendita cum pacto retrouendendi, quam si venderetur absolute? Respondet Nauar. in Enchir. cap. 23. n. 86. minus valere quartā parte: ita scilicet, vt valens 20. absolute vendita, valeat tantum 15. vendita cum pacto retrouendendi. Couarr. vero l. b. 3. var. res. fol. cap. 10. num. 1. respondet valere minus tertiā parte: ita vt valens 30. absolute vendita, valeat tunc cum pacto retrouendendi. Ceterum in ea re videtur standum consuetudini patriæ, & arbitrio virorum prudentium: hoc vniuersaliter seruat, vt quanto ceteris paribus maior ac amplior fuerit redimēdi libertas, tanto debeat pretium esse minus in compensationem talis oneris: sic tamen vt res non vendatur infra dimidium iusti pretij. Id quod illicitum esse habetur aperte ex Cap. Ad nostram, De emptione & venditione.

Tertia conditio est; vt quando reuenditur res, soluat idem pretium quo prius vendita fuit. Nam vis pacti retrouendendi in eo est, vt qui emit, restituat rem, restituito pretio pro eap. ipsum soluto; perinde est enim cum eo pacto vendere, ac cum pacto, vt liceat post aliquod tempus contractum dissolueret. Neq; refert quod res illa tempore redēptionis pluris forte aestimetur; quia id perinde est ac si venditio iusta de causa rescinderetur restituito integro pretio, emptore nihil perdente de suo. Ad idem facit quod ex cōmuni sententia Molina *sub finem disp. 374*. habet; gabellam iam solutam in prima venditione, non deberi ex tali reuenditione, quæ non est secunda venditio, sed potius dissolutio primæ, vi pacti in ea positi de ipsa dissoluenda.

Quoniam tamen ratio postulat, vt si res effecta sit melior industria emptoris, ea maiore pretio redimatur, cum id quod melius est, valeat plus quam quod est deterius: dummodo tamen emptor ipse non faciat fraudulentem magnas expensas ad excludendum a redemptione inopem venditorem. Adde, emptorem posse a venditore exigere, vt quando voluit redimere, soluat quanti tunc aestimabitur, quia non tenetur consentire in pactum quo venditio est dissoluta: sed potest exigere, vt quando venditor voluit rem eandem recuperare, emat eam nouo contractu; atq; adeo pretio quo tunc aestimabitur, quantumcunq; probabile sit pluris tunc esse valituram. Ad quod faciunt tradita à Molina in *sq. quæ. disp. 376. cubio 2.*

DE DVBITATIONE quæstioni huic annexa; vtrum si is qui rem emit cum pacto retrouendendi illam vendat tertio, prior venditor possit eam huic eripere; idem Molina videri potest in *prius memorata d. sp. 374. dubio primo*: vbi contra Couarr. uiam tuetur partem negantem, dicens ex tali cōtractu nasci tantum actionē personalem, seu quā compellatur persona damnū sic datum rescire.

SECUNDO QUÆRITVR; an sicut licitum est pactum retrouendendi, sic etiam sit pactum redimendi, id est, quo venditor obligatur reddito pretio rem venditam redimere, quādo emptor voluerit? Ad quod respondendum est affirmatiuè, prout Couarr. *lib. 3. var. res. fol. cap. 9. nu. 3.* probat, tum ex Cap. Illo vos, De pignoribus: tum ex eo quod paria sint cōtractuum iura, ideoq; emptor possit obligare venditorem

ad redimendum, sicut venditor potest obligare emptorem ad retrouendendum. Cauendum est autem ab intentione vsuraria, & curandum vt pretium sit iustum. Circa quod aduerte; cum venditioni pactum apponitur in fauorē emptoris, quale est, si placuerit ipsi, teneatur venditor redimere quod vendit, maius debere esse pretium, quam si tale pactum non adijceretur. Ratio est, quia in tali casu soluere debet, & quantum res ipsa valet, & quantum valet onus quod imponit venditori pretio aestimabile: alioquin non seruaretur æqualitas; eo quod emptor rem consequeretur in perpetuum, non minus quam si emerit nullo adiecto pacto: venditor vero, sine compensatione, graualetur onere eam redimendi.

OCCASIONEM hæc quæstio præbet exponendi quid sentiendum sit de his, & similibus, quæ notantur esse aliquando in vsu. Titius egens pecunijs, mutuas petit à Caio mercatore, qui nolens mutuari, vendit ei merces summo pretio, iusto tamen, quas emptas Titius vult reuendere, vt ex eis faciat pecunias, quas optat: cui Caius ipse dicit; ego illas emam eo pretio quo alius emere voluerit: sicq; minoris emit, quā vendiderit. Item Titius egens pecunijs, adit Caium, & emit ab eo creditā pecuniā vas aliquod argenteum: pro quo Caius exigit pretium, computando laborem, industriam & expensas quibus id ipsum vas elaboratum perfectumque est: deinde Titius vult illud vendere accepto statim pretio: quia ad hoc emit vt præsentem haberet pecuniā, etiam si amittat valorem laboris, industriæ, & expensarum quæ fuerunt illi in pretium computata. Et autem dicit Caius; ego illud emam sicut emerit alius: & ita conueniunt, vt Titius accipiens 95. se obliget soluturum 100. Caio, qui sic lucrabitur quinque, quantumcunq; non tradiderit vas Titio. In quibus exemplis, & alijs similibus dubitatur an peccetur contra iustitiam in eo, quod mercator minoris ab eodem emat, quam ei vendiderit: sic tamen vt in vtroque contractu accipiatur pretium iustum, seu quod sit intra latitudinem summi & infimi: nempe vendendo creditā pecuniā, summo pretio iusto, & redimendo numeratā pecuniā, infimo pretio iusto.

De qua re agunt Angelus vsura 1. §. 60. Rosella vsura 2. nu. 20. Gabr. in 4. dist. 15. q. 11. art. 3. dub. 3. Sylu. vsura 2. qu. 4. & verbo Emptio, qu. 11. Nauar. in Enchir. cap. 23. n. 91. Petr. à Nauar. lib. 3. De restit. cap. 2. à num. 166. ex quorum doctrina tenenda sunt. Primum est, quod si Caius mercator vendat supra iustum pretium creditā pecuniā, aut redimat infra iustum pretium numeratā pecuniā, peccet contra iustitiam, & ad restitutionem teneatur tanquam vsurarius, quod de se satis patet. Secundum est, quod Caius vendens, & redimens intra latitudinem iusti pretij, nempe vendens pretio summo, & redimens pretij infimo, excusetur ab vsura, si bonā fide vendat & redimat. Non enim peccat contra iustitiam: quia (vt supponimus) iustum pretium soluitur tam in prima emptione, quam in redemptione, imo nec contra charitatem: sicut nec peccaret tertius qui eod. infimo pretio rem talem emerit ab ipso Titio, cui vendita fuit rigoroso pretio. Deinde videmus vsu receptum esse, vt mercator vendēdo vas aureum, vel argenteum, sumat pretium pro valore laboris, industriæ & expensarum; redimendo vero nullam rationem talis valoris habeat, sed tantum det pretium argenti vel auri; quod quidem non solet damnari tanquam iniustum.

Adde, manifestum esse quod Caius mercator possit infimo pretio redimere rem a se venditam rigoroso, quando Titius emptor tradit illam præconi, in publico foro vendendā voce ipsius, nec quis est qui plus offerat, quam idem Caius. Similiter, & quādo Titius emptor nullum alium emptorem inueniens redit ad Caium, qui emit tantidem, ac alius emerit. Si dicas in eo esse pignus, vel commodatum palliatum; id negatur: quia vere est emptio, cum interueniat reuera, pretium, & merx, vt argumento est, quod si res pereat antequam redimatur, pereat emptori; quod non fieret, si in pignus, aut commodato solum data esset. Quamuis autem hæc ita sint, non est tamen talis contractus facile cōsulendus propter periculum peccati quod in eo genere venditionis magis imminet, quam in alijs, & propter apparentiā quam habet peccati, ex qua pusilli facile scandalizantur.

Tertium ex memoratorum doctrina tenendum, est, quod mercator committat vsuram qui ex composito, & animo clijendi lucrum, merces creditā pecuniā vendit rigoroso pre-

tio, quas statim numeratâ pecuniâ redimat pretio pio. Ratio est, quia talis contractus resoluitur in mutuum: perinde est enim ac si Caius mutuasset Titio summam illam minorem qua redemit, vt tempore solutionis reciperet summam maiorem pro qua rem eandem Titio vendidit: quod quidem est mutuum vsurarium contractu venditionis palliatum, vt locis cit. sentiunt Angelus, Gabriel. Rosel. & Sylu.

Occasionem adhuc præbet proposita quæstio dicendi de retractu, seu redemptione rei venditæ, ad quam ius habetur ratione propinquitatis, aut ratione communitatis in re: sed quia illius tractatio videtur à nostro instituto paulo remotior, eam, vt breuitati consulamus, relinquemus ei qui volet, videndam apud Lud. Molinam de iust. & iure tract. 2. disput. 370. & 371.

297. TERTIO QUÆRITUR; an licitum sit pactum legis commissoriae additum venditioni; dicendo, v. g. vendo tibi fundum meum tanti, cum pacto, quod si pretiū intra tres menses non solueris, fundus sit inemptus? Cui quæstioni communiter respondetur affirmativè: quia id abunde patet per totum titulum de lege commissoria digestis: & per vsum receptum, in quo nulla iniuria proximo fieri notatur. Apponitur autem tale pactum dupliciter, vt ex communi sententia Couar. lib. 3. var. resolut. cap. 8. n. 1. annotat: vno quidè modo, verbis directis: vt cum dicitur; Si pretium non solueris, res sit inempta, vel ab emptione recedatur. Altero modo, verbis obliquis; vt cum dicitur; Si pretium non solueris, res vendita redeat, vel pertineat ad me, vel restitatur mihi.

298. Nota vero primo, ex lege i. ff. De lege commissoria, venditionem factam sub istiusmodi pacto, esse puram & absolutam: licet rescindatur adueniente conditione appositâ: ideoque emptorem statim atque res ei fuerit tradita, ipsum effici dominū illius, ac omnes fructus & accessiones eiusdè statim lucrari, siquæ ipsa pereat, perire ipsi tanquam domino; quod non fieret si esset tantum conditionalis; sicut censetur esse inita his verbis: Ita tibi vendo, vt venditio perficiatur, si intra tres menses mihi solueris pretium; tunc enim venditio ipsa suspenderetur in futurum euentum. Nota secundo, ex lege Si fundus, & seq. eod. tit. rescisâ venditione propter pactum legis commissoriae, emptorem teneri fructus rei extantes restituere cum ipsa re; quia non stans pacto, amittit omne eius, vt in re, sic in illius fructibus. Consumptos vero non tenetur restituere tanquam bonæ fidei possessor, posito quod bonâ fide, & non dolose pactum inierit. Nota tertio, ex lege De lege commissoria, eod. tit. emptorem non stantem pacto legis commissoriae perdere arrhas quas dedit venditori. Nota quarto, ex lege Cum venditor, & seq. eod. tit. venditorem non teneri vt lege commissoria, si emptor non soluerit tempore statuto: sed id relinquat ipsius voluntati, nisi partem pretij petierit, & habuerit: quia eo ipso censetur tali suo iuri renunciaisse, ex lege Post diem, eod. tit. Nota postremo, pactum legis commissoriae non efficere, vt venditor debeat interpellare emptorem vt pretium soluat; sed vt emptor etiam non interpellatus, vel monitus, vltro debeat pretium offerre cõstituto tempore. Quod si non habeat cui offerat, potest esse securus. Ita statuitur in lege Si fundus. §. finali. eod. tit.

299. QUÆRITUR QUARTO; an licitum sit apponere venditionis pactum additionis in diem; quod sic fit, ex lege i. ff. De in diem additione: Vendo sic tibi fundum meum centum, vt si alius intra Calendas Ianuarias proximas, meliorem conditione obtulerit vel fecerit, sit inemptus? Ad quod respondendum est, licitum esse: quia in eo nulla sit emptori iniuria. Nonnulla autem de hac venditione, vt & de præcedenti, occurrunt notanda. Primum est ex lege Quatenus, ff. de in diem additione, eam esse puram, sed quæ adueniente conditione appositâ rescindatur.

Secundum est, per eam, re traditâ statim acquiri dominium, & consequenter fieri, quod in citatâ lege habetur, vt emptor tanquam rei dominus lucretur omnes illius fructus & accessiones: itemque vt ad ipsum pertineat illius periculum, si pereat: quod quidem non fieret si venditio esset conditionalis: sicut est, cum dicitur; Si infra Calendas Ianuarias proximas alius non obtulerit meliorem conditionem, tunc perficiatur venditio, & tua sit hæc res pro tali pretio. Sic enim suspenditur venditio in futurum euentum, nec ante cum

positum acquiritur rei dominium: ita vt illa tunc periens venditori, non emptori pereat, eiusque fructus, non huius, sed illius sint.

Tertium est; quod habetur ex lege Item quod. ff. eodem titulo. Quando intra diem in quem res est additâ, alius offert meliorem conditionem, primum emptorem teneri fructus rei, cõmoda, & accessiones refundere illi secundo offerenti meliorem conditionem: quoniam hæc ab illo oblatâ, prior venditio rescinditur, & rei dominium ad ipsum secundum transit cum fructibus, cõmodis, & accessionibus eius, subintelligit ex tantibus: quia non tenetur restituere fructus perceptos & consumptos ante allatam meliorem conditionem: quando bonâ fide consumperit illos, tanquam dominus vtens iure suo.

PERRO ex lege Si ex duobus. §. finali eodem titulo, melior cõditio adferri censetur, si pretio aliquid addatur à secundo emptore: item licet nihil pretio addatur, offertur tamen solutio pretij facilior vel maturior. Præterea si locus assignetur opportunior soluendo pretio, vel si persona magis idonea ad emendum accedat: item si veniat emptor eiusdem pretij quidem, sed qui lenioribus conditionibus emat. Item licet paratus sit viliori pretio emere, remittat tamen ea, quæ venditori grauius erant in priore cõditione. Hæc in ea lege: atque in sequenti additur, quidquid ad utilitatem venditoris pertinet, pro meliori conditione haberi debere.

QUÆRITUR QUINTO; an in venditione rei immobilis fructifera habitâ fide de pretio, & ad tempus dilata eius solutione, licitum sit pactum, vt si emptor ad cõdictum diem non soluerit integrum pretium, aut illius partem; teneatur venditori quotannis, vel singulis mensibus certam pensionem soluere? De qua re Angelus in verbo Emptio. §. 5. & in verbo vsurarium. n. 18. Gabr. in 4. dist. 15. q. 11. art. 2. concl. 4. casu 3. & late Couar. in lib. 3. var. resolut. cap. 4. ac post eum Lud. Molina in citato tractatu. d. dist. 368. Videtur autem pro praxi vtendum esse distinctione, dicendo quod si dominium rei venditæ tunc transeat ad emptorem, vt accidit cum venditio sit pure & simpliciter, pactum prædictum esse vsurarium: quia cum omne commodum omnisque fructus rei venditæ pertineat ad emptorem, illud quod venditor exigit, non ob lucrum cessans, aut damnum emergens, sed ob solam dilationem solutionis pretij; censendum est exigi ob mutuum, ideoque vsurarium, quoniam dilatio solutionis habet rationem mutui. Si vero dominium ad emptorem non transeat: vt cum vendo tibi fundum meum hac conditione, vt dum pretium non soluis, cõductarium illum habeas, & loco mercedis pensionem mihi soluas: aut vt dum pretium non soluis, dominium non habeas: sed ego retineam & illud, & rei fructus, aut eorum partem percipiam; tunc nulla committitur vsura, nec alia iniustitia. Nam tale pactum esse potest omnino liberum: ac venditor tanquam dominus cõmoda, & fructus rei iure percipit, aut pro eis certam pensionem exigit ab emptore, donec soluerit: quia rem tuâ potius habet conductam, quam venditam. Quæ responsio non tantum est Theologorum communis: sed etiam nobilium interpretum vt in usque iuris, quos Couar. refert loco cit. n. 4. Neque mouere nos debet lex Curabit, Cod. De actionibus empti & venditi: in qua absolute pactum eiusmodi approbatur: namque eõ nomine, illa non habet magis locum in foro conscientie, quam leges aliæ ciuiles quæ permittunt vsuras. Quod si quam interpretationem admittat quæ eam à tali nota liberet (qualem ex Couar. approbat Molina loco citato) verbis quidem aduerfabitur allatæ distinctioni, sed non sensu.

Pari quoque ratione videtur explicandi duo casus quos ab vsura excusat Couar. in sequent. num. 5. & 6. Prior est in quo vendens fundum, & eo tradito, habitaque fide de pretio, ac simul libere concessa emptori dilacione eiusdem pretij, fundum ipsum accipit in pignus, cum pacto, quod non tenebitur fructus illius computare in sortem, solutionemve prædicti pretij. Posterior in quo vendens fundum duobus millibus aureorum, soluendis post octo annos, adiungit pactum, quod emptor toto illo octennio tanquam locator eiusdem fundi soluet certam summam quotannis pro pensione. Distinguendum est igitur in vtroque casu: nam si dominium fundi transferit in emptorè, pactum est vsurarium: vt rectè loco citato docet Gabriel. Si vero dominium maneat

penes venditorem, pactum est licitum: in priorē quidē casu, quia tunc venditor ex re sua percipit fructus: neque dicitur formaliter, sed materialiter, & non in tantum, habere dictum fundum loco pignoris: cum nemo propriē rem suam pignori habeat. In posteriore casu vero ex re sua similiter fructum percipit; quā vendidit tantum cum pacto, vt post octo annos, cum pretium emptor soluerit, dominium ad ipsum pertineat, non ante.

Eādem quoq; distinctione vtendum est, quando pretium fundi solutum est tantum ex parte: si enim per venditionem translatum sit in emptorem totius fundi dominium, vsura est pro parte non soluta pensionem accipere, donec ea solvatur: secus vero si non fuit translatum dominium; quia non censetur tunc reuera interuenire ipsius partis non soluta venditio; sed potius locatio, donec emptor soluerit integrum fundi pretium. Quocirca ratione talis partis pensionem accipiens non peccat; quia accipit tanquam fructum suae rei: secus esset vero si acciperet pro fundi parte perfecta vendita, quia acciperet ex re non sua.

Aduerte autem ex Nauar. in Enchir. cap. 17. num. 247. in fine; licitum esse emere domum cum pacto retrouendendi, eamq; locare venditori pro certo pretio, interea dum nō redimitur. Quod verum est, si contrahentes intendant simul celebrare veros contractus venditionis & locationis, seruatō in eis pretio iusto, neque enim ex vnoquoque eorum seorsim, neq; ex cōiunctione vtriusq; iniustitia tūc orietur. Quāquam potest in eo esse periculum scandalī, magnā curā vitandam. Tales autem contractus censentur non veri, sed pecuniae mutatio palliata: & per consequens vsurarij, si res tempore locationis periculis, venditori percat, non emptori: quando quidem contrarium debet accidere, si illi sint veri contractus, quoniam dominium ad emptorem, non ad venditorem tunc pertinet. Censentur vero iniusti, si pretium emptionis sit diminutum, vel pretium locationis excessiuum: inducuntq; consequenter obligationem ad restitutionem.

QUARTVM POSTREMO; quid sentiendum sit de ceteris pactis: Et respondetur primo de pacto, vt solvatur res non pretio corrente tempore venditionis, sed aliquo futuro in quod solutio differtur; id dicendum esse ac dictum est de mutuo in preced. n. 183; nempe vsurarium esse, quando venditor certo, aut probabiliter nouit, tunc futurum maius pretium: nisi ad illud tempus esset rem suam seruaturus vendendam: quo casu pactum non esset illicitum. Nec item eo quo esset incertum an tempore solutionis res plus; aut minoris sit valitura. Secundo, de pacto, vt emptor pretio corrente soluat in alio loco, quam vbi emit: dicendum est similiter ipsum vsurarium esse, si certum sit maius illic, quam hic esse pretiū currentis: non autem si probabiliter de eo dubitetur: aut venditor nō hīc, sed illic erat rem suam venditurus: quia lucrum ideo cessans illi, quod hic in emptoris gratiam vendat, potest capere ab ipso praemunito.

Tertio, de pacto, vt emptor donec pretium soluerit, rem habeat tantum pro voluntate venditoris: vt si is voluerit, possit contractum reuocare, ac rem suam repetere; dicendū est, videri licitum, si fiat de vtriusq; libero cōsensu: & id onus aliqua iusti pretij diminutione compensetur; quia res oneri vel seruituti subiecta, minoris aestimatur, quam ab onere & seruitute libera. Quod idem est dicendum de ceteris pactis emptori onerosis: quale est, vt teneatur rem venditam locare venditori, ita vt illa apud hunc maneat iure, ac titulo locationis. Item vt emptor non possit alteri vendere rem emptā, quam venditori, aut certe teneatur cum ceteris praeferre, & sic de multis alijs.

CAP. XVIII.

De emptione quae fit creditā pecuniā.

SUMMARIVM.

305 Non licet carius vendere ex eo tantum, quod solutio differatur ad aliquod tempus.

306 Licitum est quidem intra limites iusti pretij augere pretium in venditione, quae fit creditā pecuniā: non tamen extra eosdem limites.

307 Quatenus liceat in venditione illius generis, supra iustum pretium ascendere ob periculum perdendi pretium, vel laborem ac difficultatem illud recuperandi.

308 Seruanda in eo incremento, ad vitandum periculum palliandi vsu as.

309 An liceat merces in magna copia supra iustum pretium vendere, eo quod minutatim supra illud venderentur, & distinctione explicatur.

310 Quando is qui vendidit infimo pretio, possit accipere summum iustum, eo quod contra suam expectationem differatur solutio.

311 Illicitus est contractus quo debitor suum debitum emit minoris, quam ipsum sit: nisi detur excusatio lueri cessantis, aut damni emergentis.

312 Quod idem habeat locum si certius emat quando debitum est certum.

313 Secus vero cum debitum periculo exposuerit fuerit, vel recuperandum est cum laboribus & expensis.

PRIMUM AC PRINCIPALE de hac redubium est; an liceat rem vendere carius creditā pecuniā, seu dilata ad tempus solutione, quam praesenti numerataque pecuniā? De qua re D. Thomas in opusculo 67. & qui eum interpretantur 2. 2. quaestio. 78. art. 2. & D. Anton. 2. part. tit. 1. cap. 8. §. 4. Gabr. in 4. dist. 15. quaest. 11. dub. 9. Medina in Cod. De restitut. quaest. vlt. Sotus in 6. De iust. & iure quaestio. 4. art. 1. Angelus vsura 1. §. 58. Syluest. vsura 2. quaest. 1. Nauar. in Enchir. capit. 17. numer. 206. & capit. 23. numer. 81. Couarr. libr. 2. variar. resolut. cap. 3. numer. 6. alios citans. Beia in 1. par. responsionum, casu sexto. Petrus à Nauar. libr. 6. De restitut. cap. 2. a numer. 98. ad 132. Lud. Molina in citato tractat. 2. dispnt. 355. ceterique recentiores hanc materiam tractantes. Quid autem videatur tenendum explicabimus aliquot propositionibus.

Prima est, ex eo solo, quod merces venduntur dilata ad aliquod tempus solutione, nō esse licitum, eas supra pretium lege, aut communi aestimatione taxatum vendere. In hac Doctores consentiunt; ad eius confirmationem adferentes Cap. In ciuitate, De vsuris, & Cap. Ad nostram, De emptione & venditione, & Capit. Illo vos, De pignoribus. Ad quae accedit aperta ratio: quia pretium rei quae venditur (nisi ea r. seruanda esset in aliud tempus, in quo probabiliter sciretur plus valitura, prout habetur ex Cap. Nauiganti, De vsuris) est illud quod aut lege, aut communi aestimatione taxatum currit, quando venditio perficitur. Quare ille qui plus tunc exigit, iniustitiam cōmittit, rem vendens plus, quam tunc valeat.

Ad confirmationem facit, quod rei dominium transferatur per venditionem: & ideo, quidquid in futurum ea valitura sit, non valet plus domino suo qui illā venditurus est statim, quam valeat de praesenti. Accedit quod ea in re vsura committatur. Nam si rem cuius summum pretium est decem aureorum. v.g. vendo tibi. 16. ob dilatam solutionem; perinde est ac si tibi mutuo dedissem decē, vt post certum tempus mihi redderes sexdecim, quod est vsura ex Cap. Consuluit, De vsuris.

Quamuis autem Sotus loco cit. ab hac propositione excipiat merces nauticas, tenendum est tamen cum Nauar. in Enchir. capit. 23. numer. 82. neque tales supra iustum pretium licite vendi creditā pecuniā: quia ex natura rei est, vt iustum pretium in venditione non excedatur; natura autem rei, vbiq; & semper in omnibus eadem est. Non refert vero quod merces nauticae nō soleant, nec commode possint vendi, soluto statim pretio: cum enim tempus de se, non sit circumstantia, ex qua iustum pretium varietur; de illis qui creditā emunt, perinde iudicandum est, ac si praesenti, seu statim numeratā pecuniā emerent. Quod quidem locum habet, etiam si ipsae nauticae merces probabiliter tempore solutionis sint plus valiturae: quia res statim vendendae, nec seruandae in tempus, in quo plus valebunt, non possunt creditā pecuniā vendi plus, quam venderetur pecuniā statim numeratā, vt contra Caiet. docent Sotus lib. 6. De iust. & iure, quaest. 4. art. 2. & Couar. lib. 2. variarum resolutionū, cap. 3. num. 6. Quod patet ex Cap. Nauiganti, De vsuris, vbi res vendens plus creditā pecuniā, quam valeant, non excusatur ab

vsura,